

María Torres Pérez¹

La Convenció per a la Prevenció i Sanció del Crim de Genocidi, de 1948

Introducció

La Convenció per a la Prevenció i Sanció del Crim de Genocidi, va ser adoptada i oberta a la signatura i ratificació, o adhesió, per l'Assemblea General de les Nacions Unides en la seua resolució 260 A (III), de 9 de desembre de 1948.

La seua entrada en vigor es va produir uns dos anys després, el 12 de gener de 1951. Actualment, 152 Estats són part de la Convenció.

La mateixa engloba principis que s'inclouen en el conegut com a dret consuetudinari general internacional (a saber, la prohibició del genocidi, o l'obligació de previndre i castigar aquest acte), afirmant-se fins i tot la seua pertinença al ius cogens internacional.

Esta obra está protegida con una [Licencia Creative Commons
Atribución-NoComercial-SinDerivar 4.0 Internacional](#).

¹ Professora Contractada Doctora de Dret Internacional Públic. Universitat de València (Espanya). Cofinançat per la Unió Europea. Les opinions i punts de vista expressats només comprometen al seu(s) autor(és) i no reflecteixen necessàriament els de la Unió Europea o els de l'Agència Executiva Europea d'Educació i Cultura (*EACEA). Ni la Unió Europea ni la EACEA poden ser considerats responsables d'ells.

Història de la Convenció

El terme jurídic va ser encunyat per primera vegada per l'advocat polonés Raphaël Lemkin en 1944 en el seu llibre "Axis Rule in Occupied Europe", en part com a resposta a l'Holocaust, però també en resposta a casos anteriors en els quals considerava que nacions senceres i grups ètnics i religiosos havien sigut destruïts". I encara que va ser utilitzat en les Actes d'acusació del procés de Nuremberg, no va formar part de les condemnes, davant la prohibició del principi "nullum crimen sine lege".

A petició del secretari general de l'ONU, Lemkin, assistit dels destacats juristes Vespasiano Pella i Donnedieu De Fabres, va ajudar a preparar el primer esborrany de la Convenció sobre Genocidi, però la definició original proposta per Raphaël Lemkin i la noció finalment acordada per la comunitat internacional en la Convenció sobre el Genocidi no són idèntiques, encara que sí similars, especialment en relació amb els tipus de grups.

En cas de violació de la Convenció naixeran dos àmbits de responsabilitat, d'una banda, la responsabilitat internacional de l'Estat que viole la Convenció incomplint les seues obligacions, i la responsabilitat internacional penal dels individus que cometen els actes criminals per un altre.

Definició del Genocidi

Com es defineix, doncs, el genocidi segons la Convenció? El genocidi es defineix a través de dos articles: l'article 2 dedicat a les conductes genocides i l'article 3 dedicat a les formes de comissió.

Segons l'article 2, s'entén per genocidi qualsevol dels actes esmentats a continuació, perpetrats amb la intenció de destruir, totalment o parcialment, a un grup nacional, ètnic, racial o religiós, com a tal: a) Matança de membres del grup; b) Lesió greu a la integritat física o mental dels membres del grup; c) Sotmetiment intencional del grup a condicions d'existència que hagen d'implicar la seua destrucció física, total o parcial; d) Mesures destinades a impedir els naixements en el si del grup; e) Trasllat per força de xiquets del grup a un altre grup.

Així doncs, el crim es caracteritza per una intenció especial (la Intenció genocida), la seua adreça cap a uns grups concrets (els quatre grups protegits) i uns certs "actus reus" o conductes.

L'element de més difícil prova el constitueix, sens dubte, l'anomenada intenció genocida, aqueix especial interès de destruir parcial o totalment al grup com a tal. La determinació de la pertinença o no al grup protegit recaurà en l'actor de les

conductes, sent grups que, a vegades, són difícils de distingir, per la seua gran relació als conceptes socials i/o culturals que els xopen.

Les formes de comissió, com assenyalàvem, es contenen en l'article 3 que contempla que Seran castigats (...): a) El genocidi, és a dir, la seua comissió; b) L'associació per a cometre genocidi; c) La instigació directa i pública a cometre genocidi; d) La temptativa de genocidi; e) La complicitat en el genocidi.

Es castiguen, per tant, quatre categories del crim de genocidi, a més de la comissió pròpiament dita. Una d'elles, la complicitat, està virtualment implícita en el concepte de comissió i deriva dels principis generals del dret penal. En les altres tres, es tracta d'un delicte incomplet o del principi d'execució d'un delicte; de fet, són actes preliminars comesos encara que el genocidi en si mateix no es duga a terme. Realcen la dimensió preventiva de la Convenció.

La categoria més polèmica, la “instigació directa i pública”, està limitada per dos adjectius, de manera de reduir els conflictes amb la protecció de la llibertat d'expressió.

Obligacions dels Estats part

Finalment, hem d'assenyalar que, sent un tractat internacional, el seu text es dedica a la definició d'una sèrie d'obligacions que hauran de complir-se pels seus Estats parteix. Aquestes són:

i. L'Obligació de no cometre genocidi (article I segons la interpretació de la CIJ)

ii. L'Obligació de previndre el genocidi (article I) que, segons la CIJ, té abast extraterritorial;

iii. L'Obligació de castigar el genocidi (article I);

iv. L'Obligació de promulgar la legislació necessària per a fer efectives les disposicions de la Convenció (article V);

v. L'Obligació de vetlar perquè es prevegen penes efectives per a les persones declarades culpables de conductes delictives conformement al Conveni (article V);

vi. L'Obligació de jutjar a les persones acusades de genocidi en un tribunal competent de l'Estat en el territori del qual es va cometre l'acte, o per un tribunal penal internacional amb jurisdicció acceptada (article VI);

vii. L'Obligació de concedir l'extradició quan existisquen càrrecs de genocidi, de conformitat amb les lleis i tractats vigents (article VII), especialment en relació amb la protecció que atorga el dret internacional dels drets humans, que

prohibeix la devolució quan existisca un risc real de violacions flagrants dels drets humans en l'Estat receptor.

**Cofinanciado por
la Unión Europea**

